

**«ένας πολυπρογραμματικός πυκνωτής
επί του μετώπου της πλατείας
Άρεως στην Τρίπολη»**

Διπλωματική εργασία

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

**φοιτήτης, Κων/νος Μπαρούνης
επιβλ. καθηγήτρια Έβελιν Γαβρήλου**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΕΠΙΛΟΓΗ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ.....	3
ΜΕΛΕΤΗ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ.....	13
ΙΔΕΑ ΠΡΟΤΑΣΗ.....	17
ΣΧΕΔΙΑ.....	29
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	45
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	49
ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ.....	50

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η πόλη της Τρίπολης τοποθετείται ανατολικά του όρους Μαινάλου στην καρδιά της Αρκαδίας. Παρόλο που η ιστορία της δεν είναι πολύ παλαιά, αποτέλεσε ένα σημαντικό οικονομικό και διοικητικό κέντρο λόγω κυρίως της αξιόλογης γεωγραφικής της θέσης.

Για την πραγματοποίηση της έρευνας της διπλωματικής εργασίας, ως οικόπεδο μελέτης επιλέχθηκε η πλατεία Άρεως, στην πόλη της Τρίπολης. Η πλατεία μπορεί να χαρακτηριστεί ως ένας αξιόπιστος μάρτυρας που περιγράφει με τον καλύτερο τρόπο την εξελικτική πορεία του τόπου μέσα στο χρόνο.

Στόχος της διπλωματικής αυτής εργασίας είναι η εφαρμογή ενός project το οποίο θα μετατρέψει την πλατεία σε ένα ισχυρό τοπόσημο αναφοράς που θα αναδεικνύει τον πολιτισμικό χαρακτήρα αυτής και συγχρόνως θα αναβαθμίζει το βιοτικό επίπεδο των πολιτών της. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η πλατεία διατηρεί την χρόνια επίπεδη μορφή της. Ο χώρος που επιλέχθηκε να λειτουργήσει ως υποδοχέας δράσεων και δραστηριοτήτων είναι το κτηριακό μέτωπο που βρίσκεται κατά μήκος της πλατείας. Η διαμόρφωση αυτού δεν στοχεύει στην επισκίαση της. Αντίθετα, την πλαισιώνει, την ενισχύει και την αναδεικνύει σε έναν πυρήνα πολιτιστικών εξελίξεων για την πόλη, όπως ίσχυε και στο παρελθόν.

Στο μέτωπο κατά μήκος της πλατείας, αναπτύσσεται και εξελίσσεται ένας πολυπρογραμματικός πυκνωτής, ο οποίος συγκεντρώνει δράσεις και λειτουργίες, τόσο από το παρελθόν όσο και σύγχρονες, και τις διαμορφώνει και τις εντάσσει στο συγκεκριμένο χώρο. Με την συνεργασία και την συμβίωση αυτών, δίνεται στον επισκέπτη η δυνατότητα, μέσα από την εναλλαγή χώρων, εικόνων, ατμοσφαιρών και με τη βοήθεια των οπτικοακουστικών μέσων που εφαρμόζονται, να εκπαιδευτεί, να αποκτήσει γνώσεις

και εμπειρίες, στα πλαίσια πάντα της διασκέδασης και της αναψυχής.

Ο τρόπος με τον οποίο φορτίζεται και επαναλειτουργεί ο δημόσιος αυτός χώρος της πλατείας, στοχεύει στο να αποτελέσει παράδειγμα για την γενικότερη ενεργοποίηση ανεκμετάλλεωτων και παραγκωνισμένων χώρων στον ιστό της πόλης με βασικό κανόνα ανάπτυξης το δίπολο εκπαίδευση-αναψυχή.

**ΘΕΜΑ: ΕΝΑΣ ΠΟΛΥΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ ΠΥΚΝΩΤΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΤΗΣ ΠΠΛΑΤΕΙΑΣ
ΑΡΕΩΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΠΟΛΗ**

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: Κ.ΜΠΑΡΟΥΦΗΣ

ΕΠΙΒ.ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:Ε.ΓΑΒΡΗΛΟΥ

SUMMARY

The city of Tripolis is placed in the east of mountain Menalo, in the center of Arkadia. Although her history is not very old, it constituted an important economic and administrative center, mainly because of her valuable geographical position.

For the completion of the diplomatic research, as plot of study was selected the square of Areos, in the city of Tripolis. The square can be characterized as a reliable witness describing best the evolution of place through the years.

The aim of the diplomatic research is the apply of a project, which would transform (ή convert *μπορείς να βάλεις, δεν ξέρω*) the square in a strong landmark that will not only present her cultural character but also will upgrade living standards of citizens. For this achievement, the square maintains it's years level form. The space selected as an activity and action area, is the forehead of the buildings along the square. This configuration does not intend to cover it. On the contrary, this project will frame, enhance and also elect the square in order to become the center of cultural developments of the city, as it was in the past.

In the forehead, along the square, it is developed and evolved a polyprogrammatic capacitor that collects activities and operations, from the past and current, modulating them and placing them among, in this particular space. With the collaboration and coexistence of these elements, the visitor, via spaces, pictures and atmospheres alternations and also with the assistance of the applied audiovisual means, has the possibility to be trained, acquire knowledge and experiences, through entertainment and recreation.

The way of which, this public space of square is charged and operates again, aims to constitute an example for the more general activation of unexploited and sidelined areas in the city web with basic growth rule the dipole education-recreation.

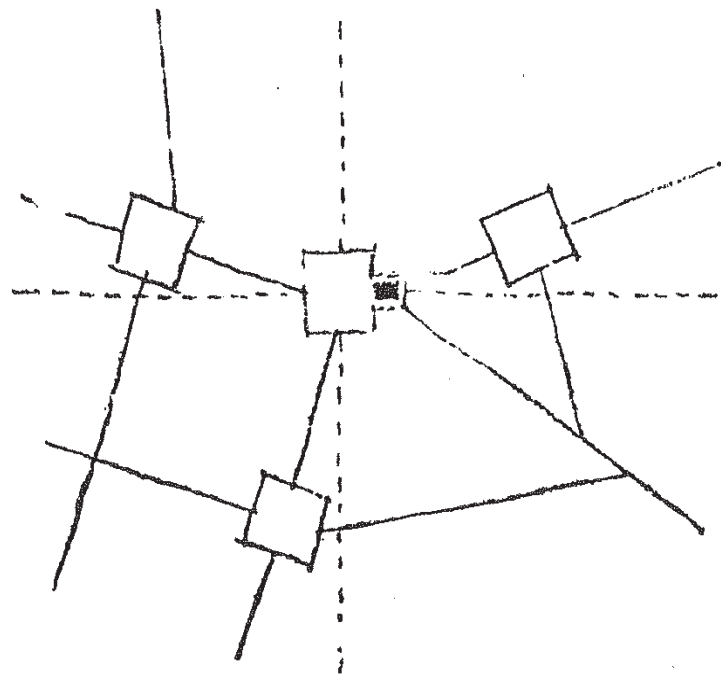
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ανατολικά του όρους Μαινάλου, στη καρδιά της Αρκαδίας και σε υψόμετρο 650 μέτρων βρίσκεται η πόλη της Τρίπολης. Η ιστορία της δεν είναι πολύ παλιά, μόλις το 1467 μνημονεύεται ένα Κάστρο στην ίδια τοποθεσία με το όνομα Ντρομπολιτσά, τίποτα νωρίτερα δεν είναι γνωστό για αυτή. Παρόλο που η ιστορία της δεν είναι πολύ παλιά, είναι μία πόλη με σημαντική ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά. Η πόλη λόγω της γεωγραφικής της θέσης αποτέλεσε ένα αξιόλογο οικονομικό και διοικητικό κέντρο σε όλη τη διάρκεια της ιστορίας της και κυρίως στην περίοδο της τουρκοκρατίας, όπου κατείχε και εξέχοντα ρόλο στην επανάσταση. Από το 1828 και έπειτα, με την έλευση του Καποδίστρια, εφαρμόζονται τα πρώτα σχέδια ανοικοδόμησης και διαμόρφωσης του ιστού της πόλης, τα οποία στη συνέχεια θα συντελούσαν στο να γνωρίσει μια σημαντική οικοδομική και οικονομική ανάπτυξη.

Το μοντέλο, σύμφωνα με το οποίο εξελίχθηκε ο ιστός της πόλης, στηρίζεται σε δύο κύριους άξονες, που τέμνονται σε σχήμα σταυρού στην κεντρική πλατεία (Αγίου Βασιλείου) και στα μεσοδιαστήματα αυτών εμφανίζονται άλλες πλατείες. Οι δύο αυτοί άξονες συνδέονται με σημαντικούς εμπορικούς δρόμους που οδηγούν σε Αθήνα, Κόρινθο, Ναύπλιο, Σπάρτη, Καλαμάτα και Πάτρα. Στηριζόμενη στην γεωγραφική της θέση σε συνάρτηση με τους εμπορικούς δρόμους που την διασχίζουν η πόλη αποτελεί ένα σημαντικό οικονομικό, εμπορικό, συγκοινωνιακό και αγροτικό κέντρο. Ενώ οι περιοχές που διασχίζονται από τους δύο αυτούς κύριους άξονες αποτέλεσαν αξιόλογες εμπορικές ζώνες για την πόλη.

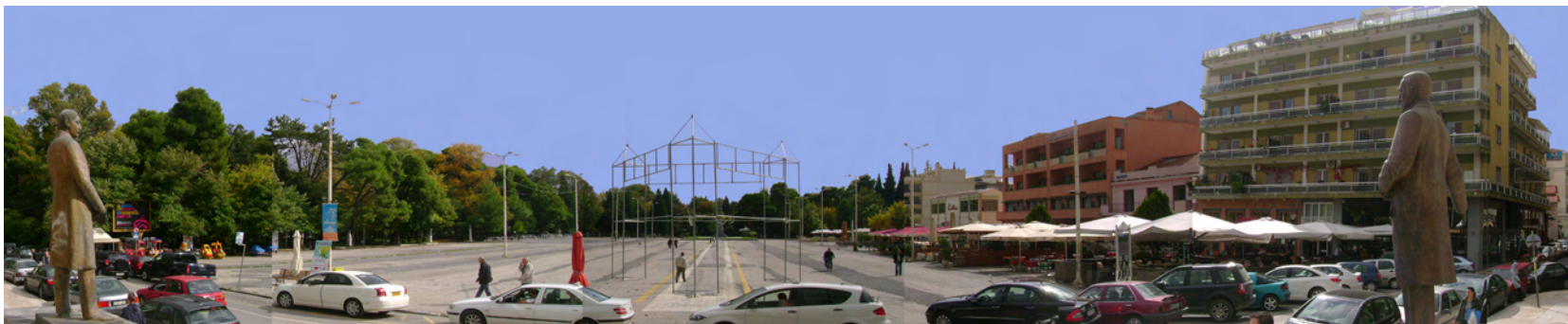
εικ.1: Τρίπολη, Β.Α άποψη, 1955
φωτογρ.αρχείο Ν.Γιαννόπουλου

εικ.2: μοντέλο πόλης, σχέδιο Garnot,
αρχείο Π.Τσακόπουλου

ΕΠΙΛΟΓΗ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ

Ως περιοχή μελέτης επιλέχθηκε η πλατεία Άρεως και συγκεκριμένα το τμήμα εκείνο που βρίσκεται στο μέτωπο της πλατείας, κατά μήκος αυτής. Η πλατεία αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ιστορίας της πόλης, κουβαλά τις ιστορικές, κοινωνικές και πολιτιστικές αξίες του τόπου. Ως ένας αξιόπιστος μάρτυρας που περιγράφει με τον καλύτερο τρόπο την εξελικτική πορεία του τόπου μέσα στο χρόνο. Επομένως, σε έναν τόσο σημαντικό παράγοντα για την πόλη δεν επιτρέπεται ο παραγκωνισμός που του «προσφέρεται» απλόχερα τα τελευταία χρόνια, τόσο από την πόλη όσο και από τους πολίτες της. Στόχος της διπλωματικής αυτής εργασίας είναι ο σχηματισμός μίας πρότασης που θα αναιρέσει την υπάρχουσα κατάσταση και θα επαναφέρει τον δημόσιο χώρο της πλατείας, σε πρωταρχική επιλογή για τον πολίτη για όλες τις μέρες του χρόνου, τόσο για την εκπαίδευσή του, όσο και για την αναψυχή του.

εικ.3: όψη πλατείας Άρεως, προσωπικό αρχείο

εικ.4: όψη πλατείας Άρεως, προσωπικό αρχείο

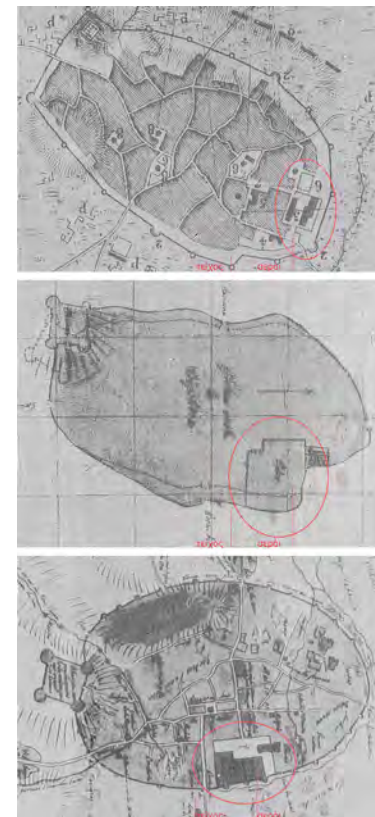
«Η ετυμολογία του όρου πλατεία, είναι ένας δρόμος πλατύς, μία μεγάλη επίπεδη έκταση στο κέντρο της πόλης ή του χωριού. Ένας τόπος ροής, κίνησης και διέλευσης ατόμων και δράσεων που λειτουργεί αναπόφευκτα ως αρχιτεκτονικό πρότυπο με σημαντικό παιδευτικό ρόλο.»

Η πλατεία Άρεως, όπως και κάθε άλλη πλατεία, αποτελεί ένα κοινόχρηστο χώρο που εξυπηρετεί ανάγκες του δομημένου χώρου αλλά ταυτόχρονα και ανάγκες κοινωνικές, πολιτικές και πολιτιστικές. Γενικά λειτουργεί σαν ένας υποδοχέας δράσεων και γεγονότων που συμβάλουν στην ομαλή εξέλιξη, τόσο της πόλης όσο και του πολίτη. Αποτελεί τόπο συναντήσεων, συλλογικών εκδηλώσεων και διεκδικήσεων, προσωπικών περιπλανήσεων και διαδρομών, τόσο στο επίπεδο της πλατείας όσο και στο καταπράσινο πάρκο που το περιβάλλει. Είναι τόπος εκτόνωσης, δημιουργίας και ελευθερίας. Εκεί ο πολίτης δραστηριοποιείται, ανεξαρτητοποιείται, επικοινωνεί, λαμβάνει εμπειρίες, ψυχαγωγείται, εκπαιδεύεται και δημιουργεί.

Όπως αναφέρει ο Γριτσόπουλος στο βιβλίο του, «Ιστορία της Τρίπολης», η πλατεία Άρεως «είναι αδιάσπαστα συνδεδεμένη με την Ιστορία της Τρίπολης». Εκεί έχτισαν το διοικητήριό τους οι Ενετοί. Αργότερα, αφού η πόλη κατακτήθηκε από τους τούρκους έχτισαν το σεράι του Μορά Βαλέση.

Μία πραγματική πόλη μέσα στη πόλη, που περιλάμβανε όλο το μηχανισμό της διοίκησης, το χαρέμι, τη φρουρά του πασά, τις υπηρεσίες... Στο ανατολικό μέρος του ακουμπούσε το τείχος της πόλης και εκεί υπήρχε μία πύλη όπου έβγαιναν για περίπατο οι πασάδες με την ακολουθία τους, ενώ στη δυτική πλευρά υπήρχαν οι φυλακές.

Μετά την άλωση οι αρβανίτες έκαψαν το σεράι και μαζί και τα δημόσια κτήρια. Ύστερα ο χώρος φιλοξένησε τα στρατιωτικά γυμνάσια που λειτουργούσαν από το στρατοπεδευμένο τάγμα του πεζικού. Ο βασιλιάς Γεώργιος αποφάσισε να χτίσει το θερινό του ανάκτορο εκεί, αλλά παρόλο που οι εργασίες είχαν ξεκινήσει, η απόφαση αυτή άλλαξε. Το 1856 ο δήμαρχος της πόλης Σωτ.Λαγοπάτης αποφάσισε να ισοπεδώσει το χώρο και να πάρει την επίπεδη μορφή που έχει μέχρι σήμερα.

εικ.5: σχέδια σεράι_τείχους, αρχείο Π.Γριτσόπουλου

Η πλατεία Άρεως, σύμφωνα με μαρτυρίες ανθρώπων είτε μέσω κάποιου φωτογραφικού ή γραπτού υλικού ή δια στόματος (παρατίθεται παράρτημα με ερωτηματολόγιο που συμπλήρωσε ένα μέρος πολιτών από όσα έζησαν ή άκουσαν σχετικά με το χώρο της πλατείας), ήταν πηγή ενέργειας που τροφοδοτούσε τη πόλη και κατά συνέπεια τους πολίτες της. Η ενέργεια αυτή εκφραζόταν με γιορτές, πανηγύρια, συναυλίες, εκδηλώσεις, συγκεντρώσεις, πορείες, συναντήσεις, ομιλίες. Ο κόσμος συγκεντρωνόταν στον επίπεδο χώρο της πλατείας και ύστερα ο καθένας διέγραφε το δικό του μονοπάτι ανάλογα με τις πεποιθήσεις του. Η πλειοψηφία των μεγάλων, ξεκίναγε τις ατελείωτες συζητήσεις, άλλοτε κατά τη διάρκεια της επαναλαμβανόμενης βόλτας κατά μήκος της πλατείας ή μέσα στο καταπράσινο πάρκο που την περιβάλει, είτε παράλληλα με το καφέ/αναψυκτικό τους στα τραπεζάκια, που είχαν σκορπίσει τα καφενεία της εποχής, στις δύο μεγάλες πλευρές του χώρου, όπως φαίνεται και από τις παρακάτω φωτογραφίες. Οι δε νεότεροι έβλεπαν σε ποιο τραπεζάκι βρισκόταν η οικογένεια τους, έδιναν ραντεβού για το πότε το παιχνίδι πρέπει να λήξει για να επιστρέψουν και από κει και πέρα χάνονταν στο ατελείωτο παιχνίδι με τα άλλα γνωστά ή άγνωστα παιδιά στη πλατεία ή στο πάρκο. Όλα τα παραπάνω συνέβαιναν σε συνδυασμό με τις διάφορες δράσεις-λειτουργίες που πραγματοποιούνταν στο χώρο της πλατείας. Συχνά την πόλη επισκέπτονταν θίασοι, συναυλίες και θέατρα σκιών. Τα απογεύματα των Κυριακών η φιλαρμονική της πόλης στόλιζε τη πλατεία με τους ήχους της. Οι διάφοροι πο-

λιτιστικοί σύλλογοι πραγματοποιούσαν επετειακές εκδηλώσεις με τη συνοδεία χορών, τραγουδιών, παρελάσεων και πανηγυριών. Ξύλινοι πάγκοι εφαρμόζονταν κατά μήκος της πλατείας συχνά για παρουσιάσεις προϊόντων διαφόρων πολιτιστικών συλλόγων, για εκθέσεις βιβλίων, για την παρουσίαση ομάδων και των δράσεων τους στην πόλη. Σε ξύλινες εξέδρες, μπροστά από το άγαλμα του Κολοκοτρώνη πάνω σε μια ξύλινη εξέδρα, διάφοροι πολιτικοί αγόρευαν και κρίθηκαν. Η τοποθεσία της πλατείας, δίπλα στα δικαστήρια, και με σύμβολο τον Κολοκοτρώνη αποτέλεσε σημείο αναφοράς για συγκέντρωση, διαδήλωση, πορεία και αγώνα. Πέρα από τις περιοδικές δράσεις που επισκέπτονταν την πόλη, ο χώρος της πλατείας διέθετε μέρη και χώρους που αποτελούσαν τόπο διασκέδασης, εκπαίδευσης, επι-

εικ.6: πλατεία Άρεως, φωτογρ.αρχείο Ν.Γιαννόπουλου

κοινωνίας. Το θερινό σινεμά, άλλοτε «Έσπερος» και άλλοτε «Αλέα», ήταν μέρος συνωστισμού για νέους και μεγάλους, για να απολαύσουν τους κινηματογραφικούς αστέρες της εποχής. Τα καφενεία της εποχής κατά μήκος της πλατείας πρόσφεραν της υπηρεσία τους στους πολίτες αλλά και στους τουρίστες που έβρισκαν κατάλυμα στο ξενοδοχείο Μαίναλο με την απίστευτη θέα προς το πάρκο. Ένας ενιαίος χώρος με μία μεγάλη μεταλλική πόρτα είχε συγκεντρώσει παιχνίδια της εποχής που έκαναν τους μικρούς να τρελαίνονται. Συγκρουόμενα, φλιπεράκια, κούνιες με μορφή βάρκας, ψάρεμα με ψεύτικες πάπιες, παιχνίδια με μπίλιες και τσιχλόφουσκες ήταν όλα αυτά τα στοιχεία εκείνα ,που σε συνδυασμό με την συνεχόμενη μουσική σε μουύσαν σε ένα ξέφρενο ρυθμό παιχνιδιού, ενέργειας και ξεγνοιασιάς.

εικ.7: μέτωπο πλατείας Άρεως, φωτογρ.αρχείο Ν.Γιαννόπουλου

Βέβαια τον ρυθμό αυτό συμπλήρωνε το μικρό ποδηλατάδικο που στεγαζόταν στο διπλανό κτήριο. Στο χώρο αυτό μπορούσε κανείς να αγοράσει, να νοικιάσει και να επισκευάσει ποδήλατα. Άνθρωποι κάθε ηλικίας έπαιρναν το ποδήλατο και ξεκίναγαν τις δικές τους πορείες μέσα στο πάρκο ή πάνω στην επιφάνεια της πλατείας παράλληλα με τους περιπατητές. Χιλιάδες ποδήλατα κυκλοφόρησαν στο χώρο αυτό. Μάλιστα λόγω της μεγάλης επιφάνειάς τους ήταν το μέρος όπου της μεσημεριανές ώρες, όταν δεν είχε κόσμο, οι γονείς μάθαιναν στα παιδιά ποδήλατο. Τα άτομα που συνεργάζονταν με το δικαστικό μέγαρο της πόλης, βρίσκεται κατά πλάτος ` της πλατείας και χωρίζεται από αυτήν μέσω της οδού Σεραγίου, συχνά όταν τελείωναν τις υποθέσεις τους έβρισκαν ώρα για ξεκούραση, συζήτηση στο χώρο της πλατείας. Το πάρκο συμπλήρωνε ή ολοκλήρωνε το χώρο την επιφάνεια της πλατείας. Εκεί λειτουργούσε ένα αναψυκτήριο και ένα περίπτερο. Ενώ ένα σιντριβάνι δρόσιζε το χώρο τις ζεστές ώρες του καλοκαιριού. Εκεί κατέληγαν πολλές βόλτες, των περιπατητών, των ποδηλατιστών, εκεί πραγματοποιούνταν πολλά παιχνίδια, εκεί συγκετρώνονταν πολλά ζευγαράκια αναζητώντας το ρομαντισμό. Ο συνδυασμός του πάρκου με την πλατεία σε συνδυασμό με τις τότε περιοδικές και μόνιμες δράσεις που λειτουργούσαν, πρόσφεραν στον κόσμο ένα κέντρο πολιτικού, κοινωνικού και πολιτιστικού βίου. Έναν χώρο εμπλουτισμένο από εμπειρίες και εικόνες. Έναν χώρο με ποικίλες επιφάνειες και υλικά. Έναν χώρο λειτουργιών και δράσεων που συνέβαλλαν στην κοινωνικοποίηση, την γνώση και την εκπαίδευση των επισκεπτών του.

εικ.8: μέτωπο πλατείας Άρεως, προσωπικό αρχείο

Συγκρίνοντας το παρελθόν με το παρόν, θα παρατηρήσει κανείς ότι ελάχιστα είναι τα στοιχεία εκείνα που έχουν αλλάξει. Μία σημαντική αλλαγή παρατηρείται σίγουρα στην ανάπτυξη νέων ψηλότερων κτηριακών όγκων, που διαφοροποιούν την κορυφογραμμή που σχηματίζεται στο μέτωπο της πλατείας, κατά μήκος αυτής. Όγκοι που δεν έχουν κανένα εκπαιδευτικό, πολιτιστικό ή κοινωνικό χαρακτήρα όσον αφορά την «εκπαίδευση» του πολίτη. Πλέον οι λειτουργίες και οι δράσεις που κάποτε συνείσφεραν στο ρόλο της πλατείας, αν δεν έχουν χαθεί σίγουρα έχουν μειωθεί κατά πολύ. Ο χώρος πλέον χρησιμοποιείται για ορισμένες πολιτιστικές εκδηλώσεις, όπως είναι χοροί, συναυλίες, εκθέσεις βιβλίου. Η μείωση αυτή προκύπτει από το γεγονός ότι τόσα χρόνια δεν έχουν βρεθεί τρόποι ώστε να μπορέσει να ανταπεξέλθει ο χώρος της πλατείας σε όλα τα πολιτιστικά δρώμενα που θα μπορούσε να φιλοξενήσει. Πλέον το ενδιαφέρον του πολίτη σχετικά με τη πλατεία στρέφεται κατά κύριο λόγο στα αναψυκτήρια που του προσφέρει, σε συνδυασμό με τη θέα του πάρκου. Όλοι οι ισόγειοι χώροι λειτουργούν ως αναψυκτήρια-εστιατόρια. Ο μόνος χώρος που μπορεί να πει κανείς ότι έχει διατηρήσει τον κοινωνικό χαρακτήρα του παρελθόντος είναι ένας παιδότοπος που βρίσκεται δίπλα στο παλιό λούνα παρκ. Το ξενοδοχείο «Μαίναλο» συνεχίζει να υφίσταται παρέχοντας διαμονή στους επισκέπτες της πόλης. Καθώς και το δικαστικό μέγαρο παραμένει στην κορυφή της πλατείας. Οι υπόλοιποι χώροι που φιλοξενούνται στο μέτωπο της λειτουργούν κυρίως ως γραφειακοί χώροι, κατοικίες, χώροι εργασίας. Το πάρκο, ως ο απόλυτος φυσικός πνεύμονας της πόλης, εξακολουθεί να διατηρεί τη δροσιά και τη ζωντάνια του, όμως μαζί με τον χώρο της ιστορικής αυτής πλατείας χάνεται και αυτό στο χρόνο.

εικ.9: μέτωπο πλατείας Άρεως, προσωπικό αρχείο

εικ.10: όψη πλατείας Άρεως, προσωπικό αρχείο

ΜΕΛΕΤΗ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ

- Η πλατεία Άρεως είναι μία από της τρεις πλατείες που προκύπτουν όταν, σύμφωνα με το μοντέλο στο οποίο στηρίχθηκε, οι δύο κύριοι άξονες τέμνονται σε σχήμα σταυρού και είναι αυτοί οι οποίοι εισάγουν τον επισκέπτη μέσα στη πόλη. Μάλιστα ο ένας άξονας διασχίζει την μία πλευρά της πλατείας.

εικ.11: μοντέλο πόλης

- Οι κάθετοι άξονες ανέπτυξαν αξιόλογες εμπορικές ζώνες στις περιοχές που διασχίζουν. Μία από τις ισχυρές αυτές ζώνες καταλήγει στη πλατεία, ενώ οι άλλες βρίσκονται πλησίον αυτής.

εικ.12: εμπορικοί δρόμοι

- Αξιόλογες λειτουργίες γειτνιάζουν με το οικόπεδο που έχει επιλεχθεί, ενώ σημαντικό είναι ο αριθμός των ατόμων που τα επισκέπτονται καθημερινά.

εικ.13: τοπόσημα πόλης/
περιοχής μελέτης

- Το πάρκο, που περιστοιχίζει την πλατεία, μαζί με τα υπόλοιπα τμήματα πρασίνου (αστικού και περιαστικού), αποτελούν τον βασικό πνεύμονα της πόλης και έναν αξιόλογο προορισμό.

εικ.14: αστικό-περιαστικό
πράσινο

- Ο πεζόδρομος της πόλης διασχίζει κάθετα τις δύο κύριες εμπορικές ζώνες της πόλης και η απόστασή του είναι μόλις ένα τετράγωνο από την πλατεία. Εκεί έχει μεταφερθεί όλη η κίνηση και η ενέργεια της πόλης, φιλοξενούμενη υπό τα αναψυκτήρια που εδρεύουν στο δρόμο αυτό.

εικ.15: πεζόδρομος-καφέ

- Πολλές είναι οι πορείες εκείνες που μπορεί να ακολουθάνε οι πεζοπορητές για να καταλήξει στο χώρο της πλατείας, από όποιο σημείο της πόλης και αν επιλέξει.

εικ.16: πορείες με κατεύθυνση την πλατεία

ΙΔΕΑ-ΠΡΟΤΑΣΗ

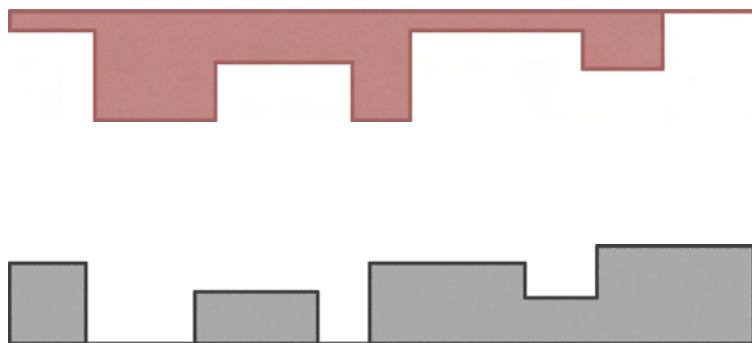
Από την προαναφερθείσα μελέτη είναι φανερό ότι ο χώρος της πλατείας κατέχει, πέρα από την σημαντική ιστορική του αξία, μία ιδιαίτερη κεντρική τοποθεσία στην πόλη, που περιστοιχίζεται από παράγοντες που καθημερινά υποδέχονται έναν αξιόλογο αριθμό «επισκεπτών».

Στόχος της διπλωματικής αυτής εργασίας είναι η εφαρμογή ενός project το οποίο σε συνεργασία με τους περικλείοντες παράγοντες θα μετατρέψει την πλατεία σε ένα ισχυρό τοπόσημο αναφοράς για την πόλη, που θα αναδεικνύει τον πολιτισμικό χαρακτήρα αυτής και συγχρόνως θα αναβαθμίζει το βιοτικό επίπεδο των πολιτών της.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου, ο χώρος της πλατείας διατηρεί την επίπεδη μορφή του, όπως δηλαδή διαμορφώθηκε και συντηρήθηκε εδώ και 150 περίπου χρόνια. Ο χώρος που θα λειτουργήσει ως υποδοχέας δράσεων και δραστηριοτήτων επιλέχθηκε να είναι το κτηριακό μέτωπο που βρίσκεται κατά μήκος της πλατείας. Ο χώρος που διαμορφώνεται δεν στοχεύει στην επισκίαση αυτής. Αντίθετα, την πλαισιώνει, την ενισχύει και την αναδεικνύει σε έναν πυρήνα πολιτιστικών εξελίξεων για την πόλη, όπως ίσχυε και στο παρελθόν. Ο όρος πλατεία, με το δημόσιό της χαρακτήρα, εισάγεται στο κτηριακό μέτωπο κατακόρυφα ενώ συγχρόνως εξαπλώνεται και στον ακάλυπτο χώρο που τοποθετείται πίσω από το μέτωπο. Ο τρόπος με τον οποίο φορτίζεται και επαναλειτουργεί ο δημόσιος αυτός χώρος της πλατείας, στοχεύει στο να αποτελέσει παράδειγμα για την γενικότερη ενεργοποίηση ανεκμετάλλευτων και παραγκωνισμένων χώρων στον ιστό της πόλης με βασικό κανόνα ανάπτυξης το δίπολο εκπαίδευση-αναψυχή.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, στον επίπεδο χώρο της πλατείας κυριαρχούσε το σεράι, το διοικητήριο των κατακτητών και το ανατολικό μέρος αυτού το διέσχιζε ένα τείχος, πλάτους 2,5 μέτρων, το οποίο προστάτευε την πόλη από τους ξένους. Το τείχος αποτελούσε ένα από τα κύρια εκείνα συστατικά που όλα μαζί συγκροτούσαν τον όρο πόλη.

Με το πέρας του χρόνου, σε συνδυασμό με τις λεηλασίες των διάφορων κατακτητών-διοικητών, καταστράφηκε και εξαλείφτηκε από την ιστορία της πόλης. Για την διατήρηση της χαμένης αυτής μνήμης διαμορφώνεται ένας κτηριακός όγκος, σύμφωνα με το μέγιστο μήκος και πλάτος από το υπάρχον κτηριακό μέτωπο, (μήκους 128,73μ. και πλάτους 13,8μ.). Συγκροτείται από τον συνδυασμό μίας σύγχρονης μεταλλικής κατασκευής που συνεργάζεται με τον πρωτεύον φέροντα οργανισμό του κτηριακού συμπλέγματος.

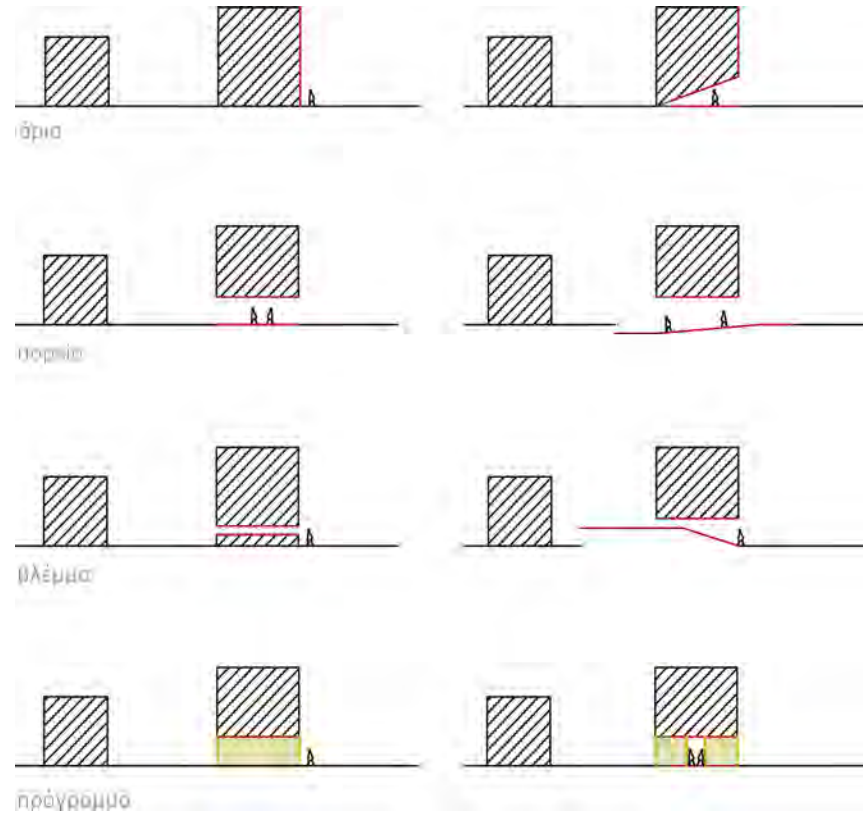

εικ.17: δημιουργία φίλτρου

Ο όγκος αυτός ξεφεύγει από τις μονοδιάστατες ιδιότητες του τείχους ,δηλαδή του σκληρού, του στιβαρού ορίου και επαναπροσδιορίζεται με τον όρο φίλτρο. Ο λόγος του επαναπροσδιορισμού του όρου αυτού είναι αποτέλεσμα τις ιδιότητας που επιθυμείται να αποκτήσει ο χώρος αυτός, της μετάβασης δηλαδή από μία κατάσταση σε μία άλλη, εκμεταλλεύοντας κάθε φορά, ανάλογα με την περίπτωση, στοιχεία όπως είναι του ορίου, της πορείας, του βλέμματος, του προγράμματος. Σχηματίζοντας έτσι, διαφορετικές ατμόσφαιρες-χώρους που κάθε φορά προκαλούν για τον επισκέπτη διαφορετικές εμπειρίες και γνώσεις. Το όριο περιορίζει τόσο τον επισκέπτη όσο και το βλέμμα του. Η πορεία εισάγει και καθοδηγεί τόσο τον επισκέπτη όσο και το βλέμμα του, στο να συμμετάσχει στην δράση και στο πρόγραμμα που κάθε φορά εφαρμόζεται. Το βλέμμα του επισκέπτη μπορεί να περιορίζεται ή να στρέφεται σε συγκεκριμένα σημεία. Το πρόγραμμα είναι το στοιχείο αυτό το οποίο κυρίως εμπλουτίζει τον επισκέπτη με γνώσεις και εμπειρίες.

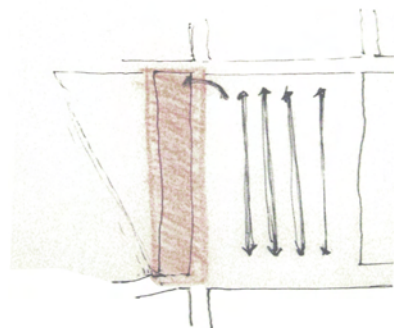
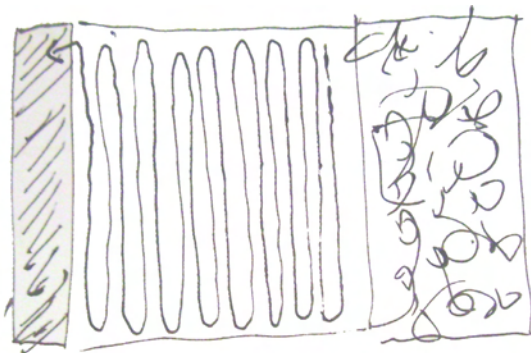

εικ.18: τομή υπάρχουσας κατάστασης με προσθήκη του φίλτρου

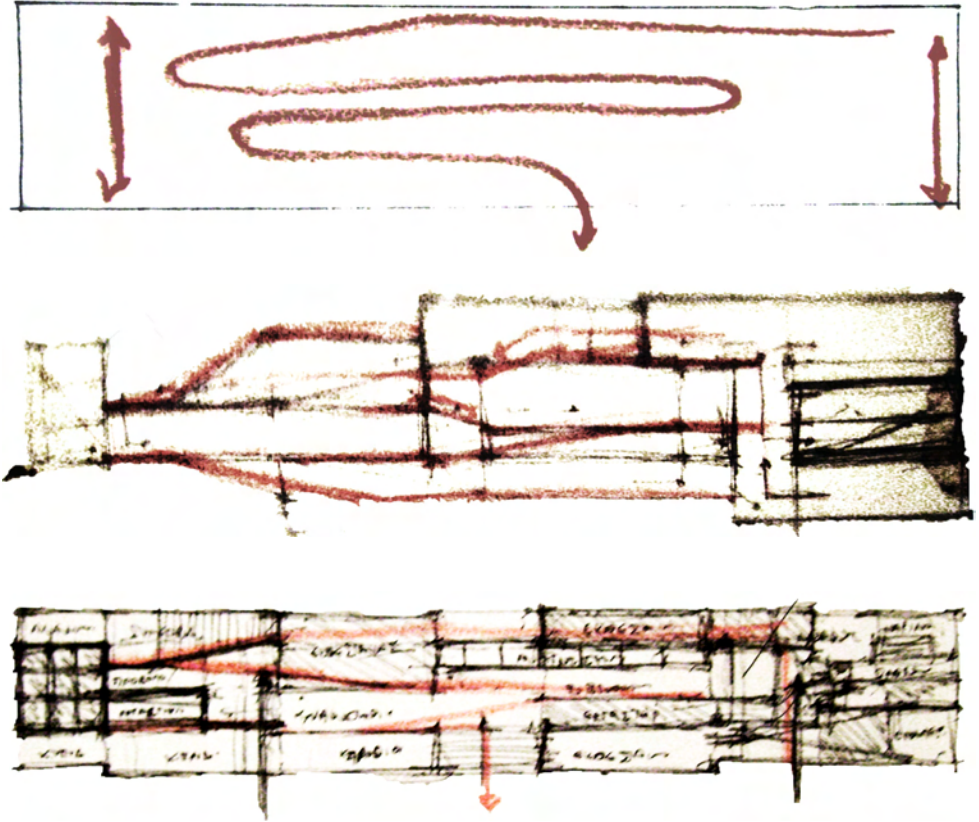

εικ.19: διάγραμμα ιδιοτήτων του φίλτρου

Το φίλτρο απορροφά τον κόσμο, είτε που διέρχεται από τον χώρο της πλατείας, είτε που περνά από την συγκεκριμένη τοποθεσία, και τον διοχετεύει σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους. Η εισροή του επισκέπτη στο εσωτερικό του φίλτρου και η διανομή του στο χώρο γίνεται μέσω μίας βασικής πορείας, η οποία αρχικά τον ανεβάζει κατακόρυφα στον 4ο όροφο, με τη βοήθεια ενός διπλού ανελκυστήρα. Εν συνέχεια, μέσω επίπεδων αλλά και κεκλιμένων ραμπών (κλίσης < 8%) ξεναγείται στο χώρο ενώ παράλληλα με την συνεχόμενη καθοδική πορεία που εφαρμόζεται, επιστρέφει στον επίπεδο χώρο της πλατείας. Η πορεία αυτή αναπτύχθηκε σε σχέση με την κύρια κίνηση που πραγματοποιούν οι πολίτες τις καλοκαιρινές κυρίως μέρες στον επίπεδο χώρο της πλατείας, δηλαδή παράλληλα με το μέτωπο της πλατείας.

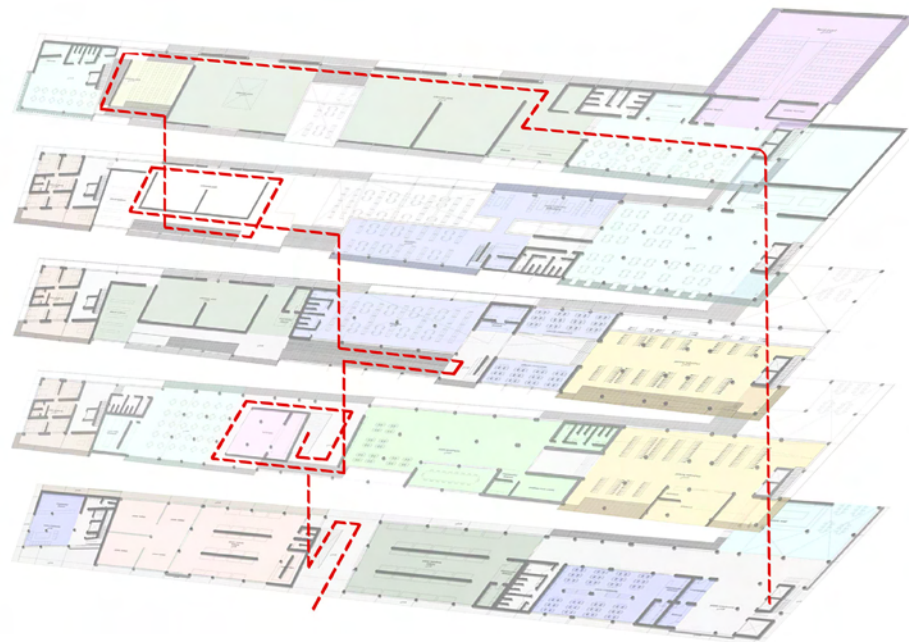
εικ.20: σκίτσα πορείας επισκεπτών στον χώρο της πλατείας

εικ.21: διάγραμμα εξέλιξης της πορείας
στον διαμορφωμένο χώρο

Το φίλτρο αποτελεί τον συνδετικό κρίκο του σήμερα με το χθες, εκμεταλλεύεται στοιχεία από το παρελθόν και τα εντάσσει στις ανάγκες του σήμερα. Διατηρούνται και συγχρόνως εκσυγχρονίζονται οι βασικοί πόλοι έλξης των πολιτών του τότε, όπως είναι η λειτουργία της φιλοξενίας, του θερινού σινεμά, του ποδηλατάδικου, του λούνα παρκ. Ένας αριθμός πολιτών απάντησε σε συγκεκριμένα ερωτηματολόγια που διεκπεραιώθηκαν στα πλαίσια της έρευνας της διπλωματικής αυτής εργασίας. Η σύνοψη των στοιχείων αποκαλύπτει τις εμπειρίες, τις μνήμες και τις εικόνες που έχουν συνδεθεί άμεσα από τους τρεις αυτούς χώρους σε συνδυασμό με το πάρκο και την πλατεία (φιλοξενία, λούνα παρκ, ποδηλατάδικο). Επίσης, την σημαντικότητα ύπαρξης των λειτουργιών αυτών για τους πολίτες σε σχέση με τις ανάγκες της κοινωνικοποίησης, της επικοινωνίας, της ενημέρωσης και της εκπαίδευσης τους. Στο τέλος του τεύχους παρατίθεται σχετικό τμήμα από τις απαντήσεις αυτές. Παράλληλα, εισάγονται νέες λειτουργίες και δράσεις που συνεργάζονται με τις ήδη υπάρχουσες με τη βοήθεια των πορειών που αναπτύσσονται και εξελίσσονται στο πολυπρογραμματικό αυτό πυκνωτή. Πιο συγκεκριμένα διαμορφώνεται ένα σύμπλεγμα προγραμμάτων που απαρτίζεται από τρεις εκθεσιακούς χώρους, μία περιοδική έκθεση, έναν συνεδριακό χώρο, μία αίθουσα προβολής, μία βιβλιοθήκη με αναγνωστήριο, ένα πωλητήριο, ένα εργαστήριο, ένα χώρο ενημέρωσης, ένα θερινό σινεμά, παρκινγκ ποδηλάτου με ποδηλατάδικο, ένα χώρο παιδιού που συνεργάζεται με έναν εκθεσιακό χώρο, έναν χώρο ημι-διαμονής στα πλαίσια της φιλοξενίας στο χώρο και αναψυκτήρια που υποστηρίζουν τους προαναφερθέντες χώρους. Με την συνεργασία και συμβίωση όλων των λειτουργιών στο χώρο αυτό, δίνεται στον επισκέπτη η δυνατότητα, μέσα από την

εναλλαγή χώρων, εικόνων, ατμοσφαιρών και με τη βοήθεια των οπτικοακουστικών μέσων που εφαρμόζονται από τις δράσεις και τις λειτουργίες, να εκπαιδεύεται, να αποκτά γνώσεις και εμπειρίες, στα πλαίσια πάντα της διασκέδασης και της αναψυχής. Επομένως, το φίλτρο αποκτά έναν εκπαιδευτικό ρόλο για τον πολίτη και παράλληλα έναν πολιτιστικό ρόλο για την πόλη.

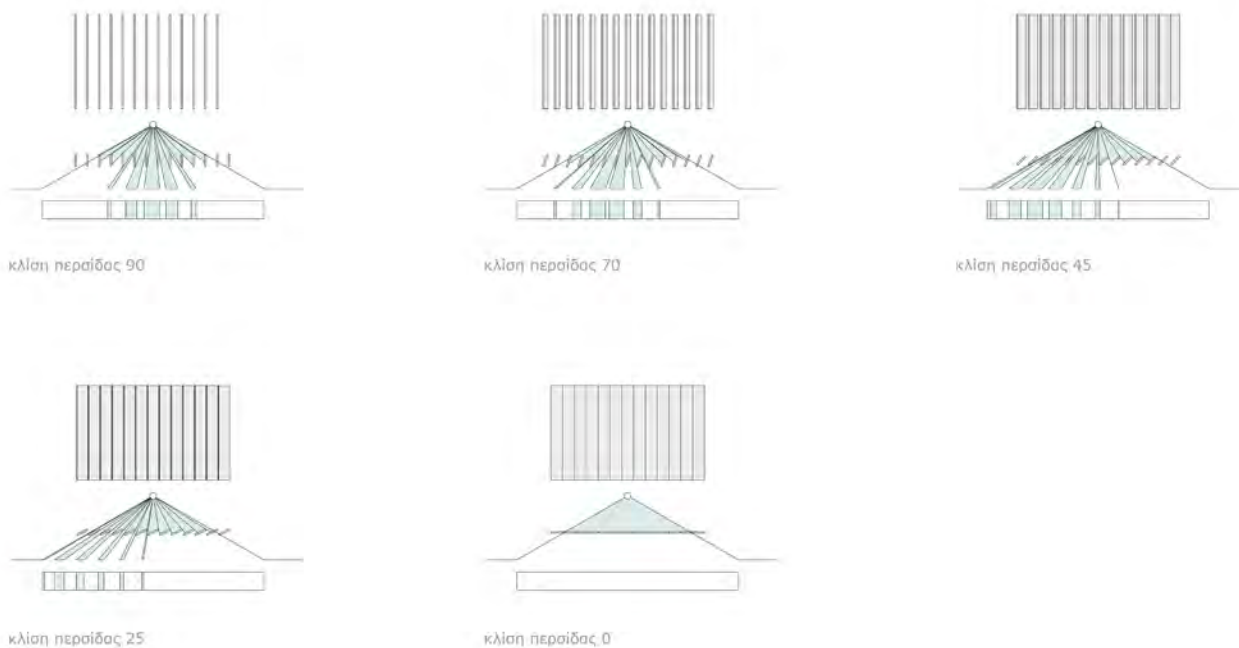
εικ.22: διάγραμμα κίνησης προγράμματος

Ένα κύριο στοιχείο που προκύπτει και επηρεάζει άμεσα την λειτουργία του φίλτρου είναι το βλέμμα του επισκέπτη. Το βλέμμα μπορεί να προσανατολίζεται είτε από το εσωτερικό του φίλτρου προς τον περιβάλλοντα χώρο είτε και αντίστροφα. Η αλληλεπίδραση του βλέμματος επηρεάστηκε και συσχετίστηκε με το πάρκο που περιβάλλει την πλατεία. Πιο συγκεκριμένα, μέσα στο πάρκο, προκύπτουν αραιώματα και πυκνώματα από τις εναλλασσόμενες επιφάνειες των κλαδιών και των κορμών, που επηρεάζουν άμεσα την εμβέλεια αλλά και το ποσοστό του βλέμματος του επισκέπτη. Κάθετες περσίδες διαφορετικών κλίσεων, επιλέγονται κάθε φορά ανάλογα με τη χρησιμότητα του βλέμματος σε κάθε χώρο, διαμορφώνοντας έτσι μία διαδραστική επιδερμίδα. Η επιδερμίδα χαρακτηρίζεται διαδραστική για το λόγο ότι ο επισκέπτης αντιμετωπίζει, οπτικά, διαφορετικά την επιδερμίδα, λόγω των διαφορετικών κλίσεων που την διαμορφώνουν, ανάλογα με την τοποθεσία του είτε στον χώρο της πλατείας είτε στον χώρο του ακαλύπτου.

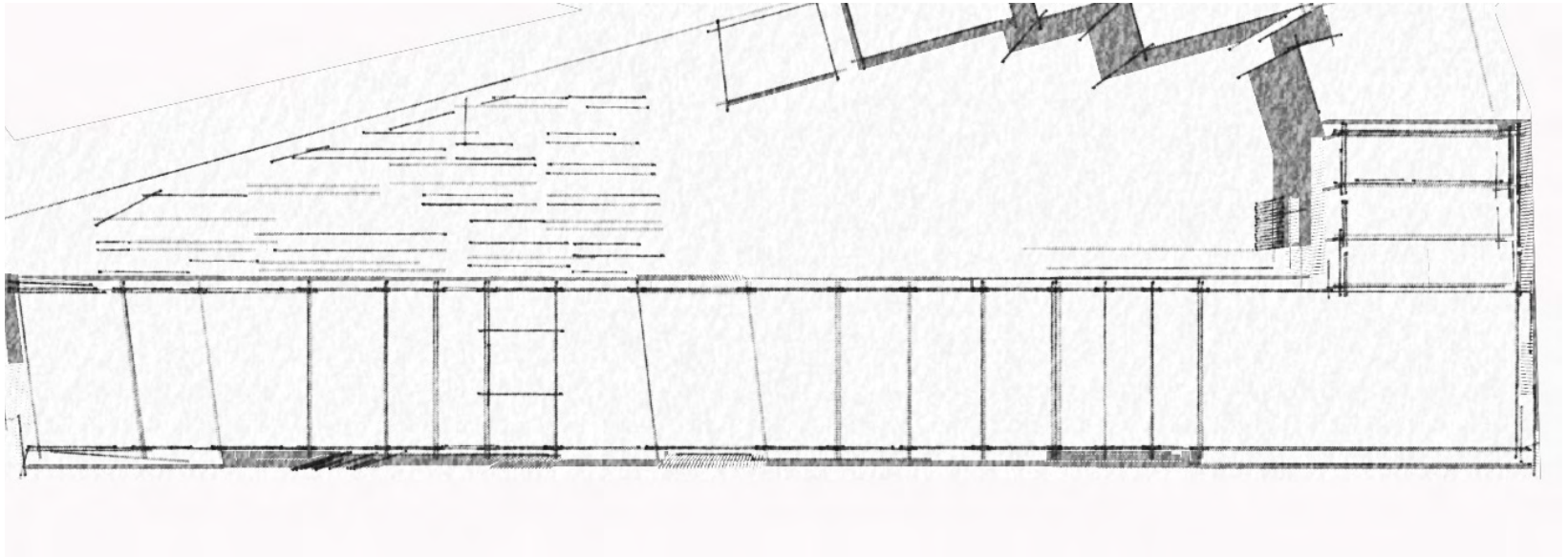
εικ.23: φωτογραφίες πάρκου, προσωπικό αρχείο

Οι κλίσεις που επιλέχθηκαν είναι οριακές και ενδιάμεσες, 0° , 25° , 45° , 70° , 90° και καθεμία εμφανίζει διαφορετικό ποσοστό επιφάνειας στο διάγραμμα που προέκυψε σύμφωνα με τις 120° του βλέμματος του ματιού.

εικ.24: διάγραμμα οπτικών φυγών

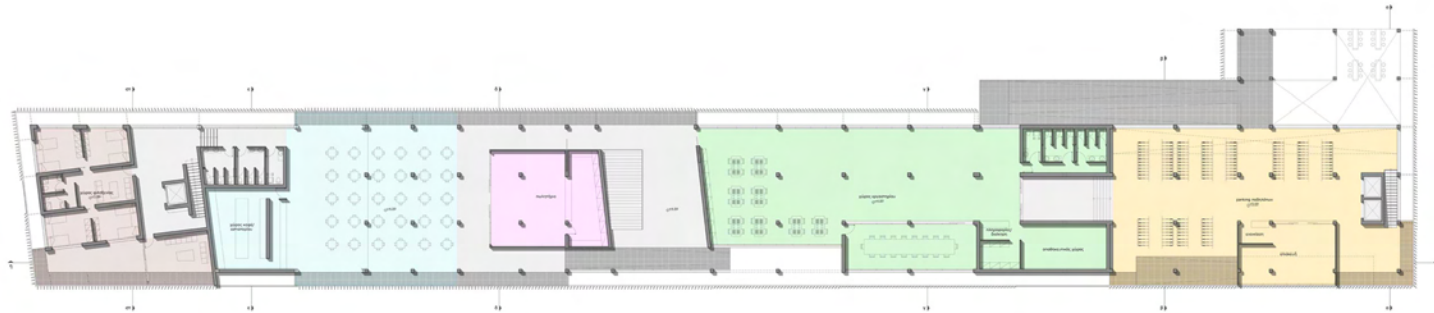
Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η διπλωματική αυτή εργασία στοχεύει στη γενικότερη αξιοποίηση και ενεργοποίηση ανεκμετάλλεωτων χώρων στον ιστό της πόλης. Σε συνάρτηση αυτού πραγματοποιήθηκε η ανάπλαση στον ακάλυπτο χώρο που τοποθετείται στο πίσω μέρος του κτιριακού μετώπου, δίπλα από το χώρο του παιδιού. Ο χώρος διαμορφώνεται παράλληλα με το σχεδιασμό του κτιρίου. Στα πλαίσια του παιχνιδιού, άλλοτε εξελίσσεται ως επίπεδο κίνησης και άλλοτε ως σημείο στάσης, ενώ σε ορισμένα σημεία τα δύο στοιχεία αυτά εγκαταλείπονται και στο κενό αυτό τμήμα αναπτύσσεται το στοιχείο της φύσης. Ο χώρος αυτός μπορεί να αποτελέσει έναν εναλλακτικό χώρο διασκέδασης για τους μικρούς, ένα ανοιχτό χώρο δραστηριοποίησης και δημιουργίας.

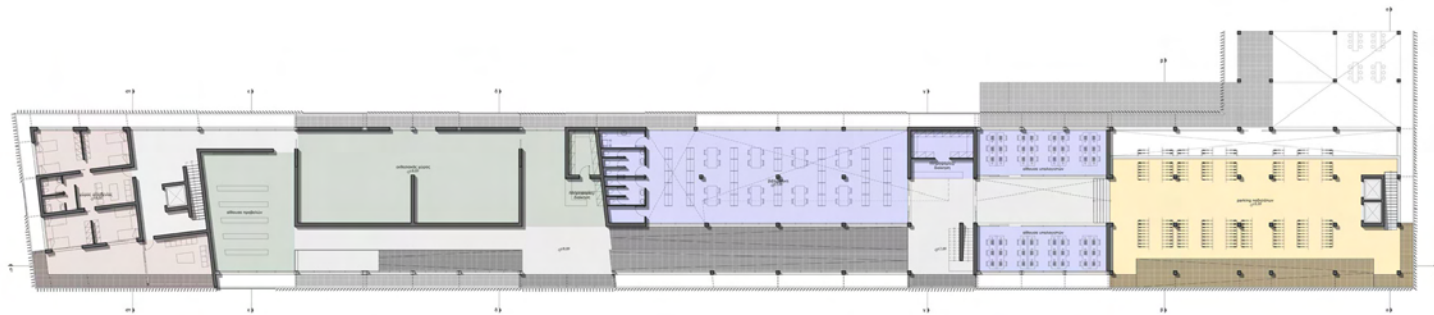
εικ.25: σχέδιο ανάπλασης ακαλύπτου

ΣΧΕΔΙΑ

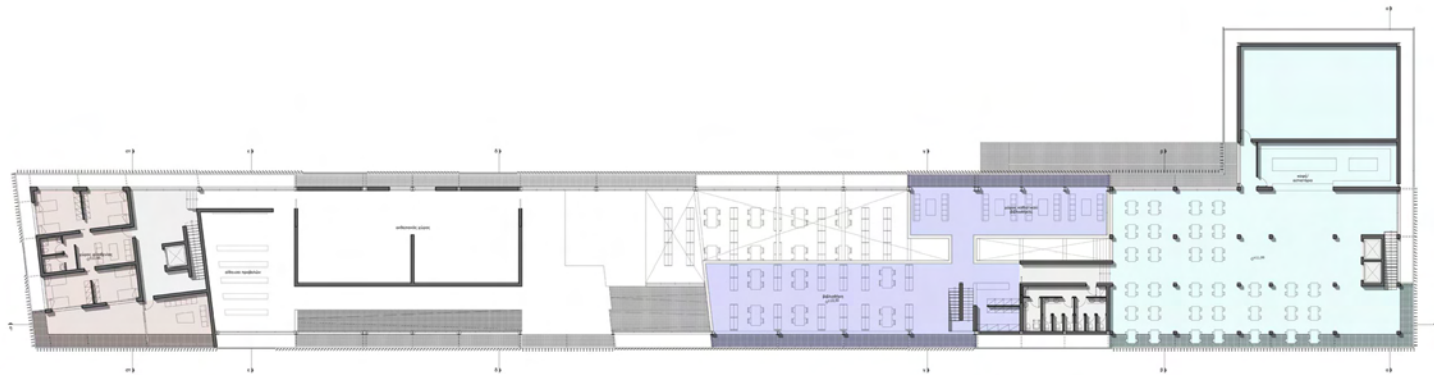
- κάτοψη ισογείου
- κάτοψη 1^{ου} ορόφου
- κάτοψη 2^{ου} ορόφου
- κάτοψη 3^{ου} ορόφου
- κάτοψη 4^{ου} ορόφου
- τομή α-α
- τομή β-β
- τομή γ-γ
- τομή δ-δ
- τομή ε-ε
- τομή στ-στ
- τομή η-η
- βορειανατολική όψη
- νοτιοανατολική όψη
- νοτιοδυτική όψη
- βορειοδυτική όψη
- εικόνες 3d

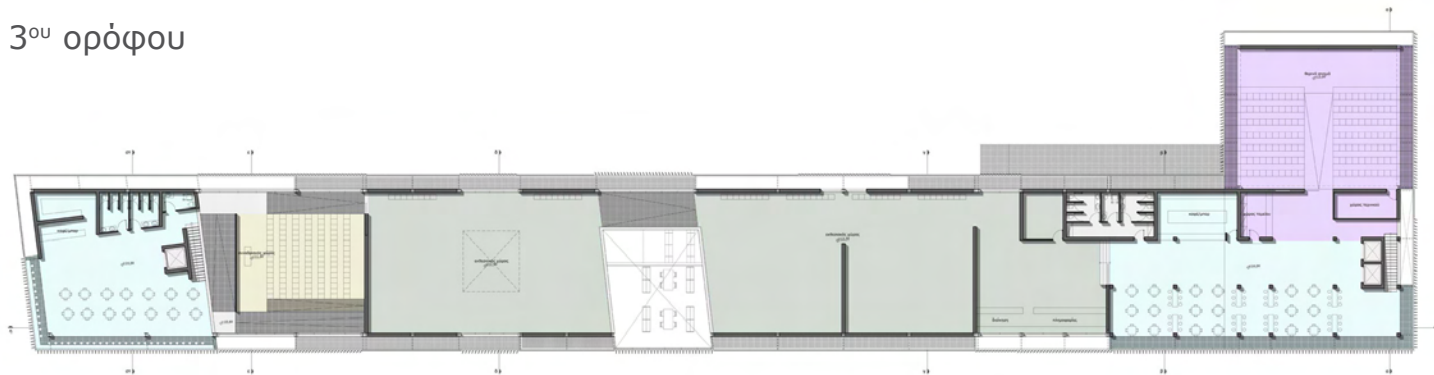
κάτοψη 1^{ου} ορόφου

κάτοψη 2^{ου} ορόφου

κάτοψη 3^{ου} ορόφου

κάτοψη 4^{ου} ορόφου

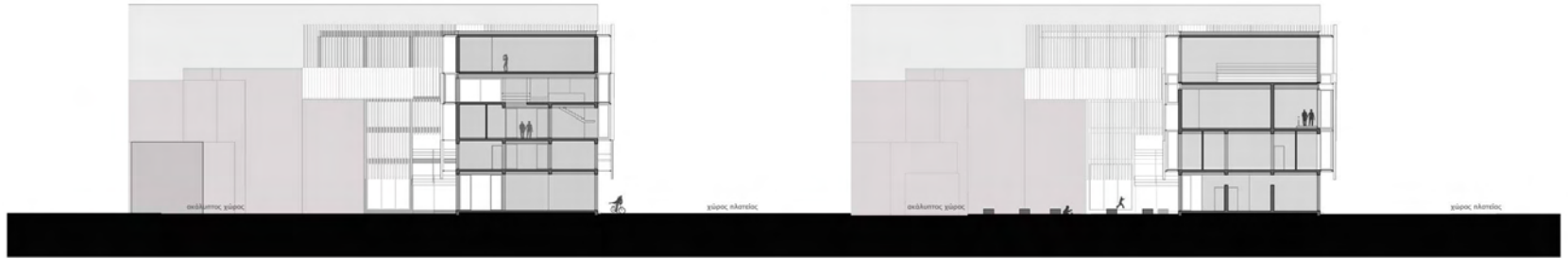

τομή α-α

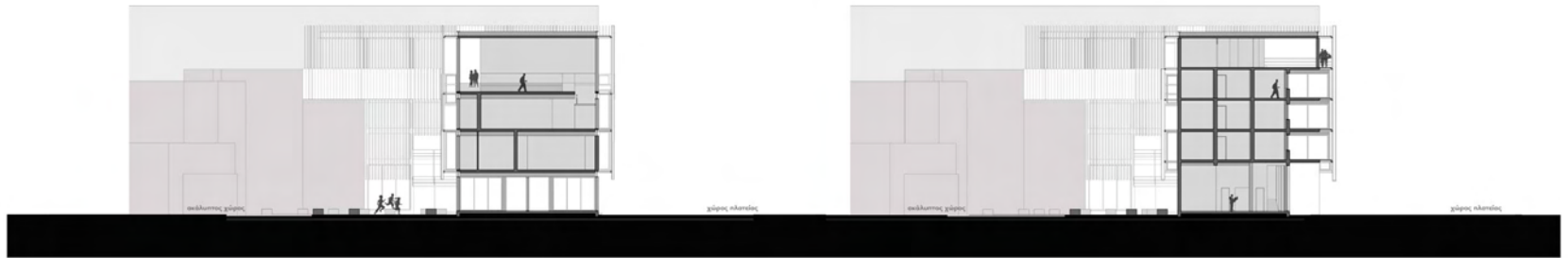
τομή β-β

τομή γ-γ

τομή δ-δ

τομή ε-δ

τομή στ-στ

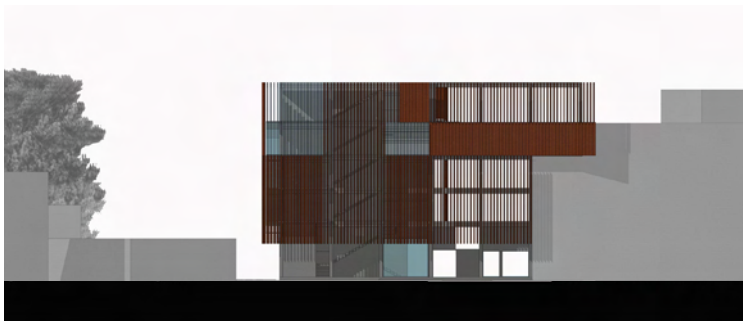
τομή η-η

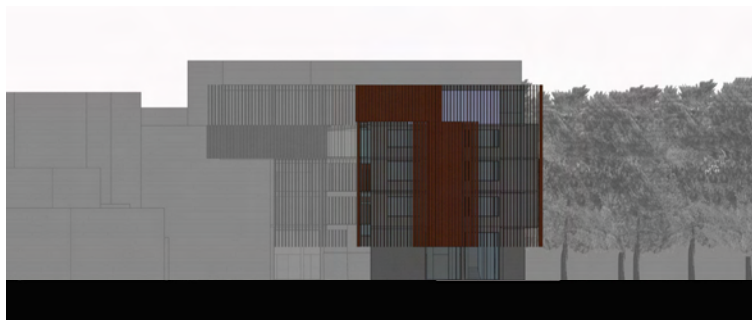
βορειανατολική όψη

νοτιοδυτική όψη

βορειοδυτική όψη

νοτιοανατολική όψη

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ένας αριθμός πολιτών συμπλήρωσε το ερωτηματολόγιο που διαμορφώθηκε στα πλαίσια της διπλωματικής εργασίας. Σκοπός του ερωτηματολογίου αυτού ήταν να παρουσιαστούν μνήμες και εμπειρίες σχετικά με το χώρο της πλατείας και τις λειτουργίες που τότε πρόσφερε. Να εκφραστεί μέσα από η σύνοψη των εικόνων αυτών, τη σημαντικότητα, τόσο για τον πολίτη όσο και για την πόλη, ο χώρος της πλατείας να ξαναγίνει ο υποδοχέας των πολιτιστικών και πολιτισμικών δρωμένων.

κατερίνα 53 ετών

«..στο άγαλμα του Κολοκοτρώνη υπήρχε εξέδρα όπου έπαιζε η μπάντα του δήμου τις Κυριακές. Σε γιορτές πραγματοποιούνταν εκδηλώσεις όπου οι χορευτικού σύλλογοι της πόλης ξεσήκωναν τους πολίτες με τους χορούς τους.

το Πάσχα οι ψησταριές του δήμου απλώνονταν σε όλη την έκταση του επίπεδου χώρου της πλατείας έτοιμες να υποδεχτούν και να προσφέρουν στους πολίτες.

τόπος συνάντησης ήταν το πρώτο περίπτερο-αναψυκτήριο της πόλη "το τουριστικό"(στην γωνία του μετώπου από την πλευρά του δρόμου) και τα σινεμά που λειτουργούσαν "Εσπερος" και "Αλέα"..»

σπυριδούλα 62 ετών

«..ο χώρος της πλατείας αποτελούσε για μένα και τους φίλους μου το μέρος όπου ξεκίναγε το παιχνίδι, τα ποδήλατα με τις ατελείωτες βόλτες, το λούνα παρκ με τις φωνές και τα γέλια, το κρυφτό και το κυνηγητό γύρω από το άγαλμα του Κολοκοτρώνη..»

αλέξανδρος 52 ετών

«..τα παιχνίδια που θυμάμε να έπαιζα με τους φίλους μου όταν συγκεντρωνόμασταν στο χώρο της πλατείας ήταν τα μήλα και οι κολώνες, ενώ κάναμε όλη την ώρα ποδήλατο..»

σπυριδούλα 28 ετών

«..αυτό που μου έχει μείνει κυρίως από την πλατεία είναι ο πάρα πολύ κόσμος και οι χαρακτηριστικές βόλτες που έκαναν όλοι από το πάνω μέρος της πλατείας στο κάτω και τούμπαλιν χωρίς να βαριούνται..»

βάσω 38 ετών

«..ο χώρος της πλατείας ήταν ο χώρος για να απολαμβάνουμε τις βόλτες που κάναμε με τα ποδήλατα.

γεωργία 35 ετών

«.. έπαιζα στο χώρο της πλατείας γιατί εκεί έπαιζαν και τα περισσότερα παιδιά και λόγω έκτασης μπορούσα να κάνω ποδήλατο.

παίζαμε κρυφτό, κυνηγητό και κάναμε ποδήλατο.

οι μόνες μνήμες που έχω είναι οι ατελείωτες ώρες παιχνιδιού και χαράς στην πλατεία κατά τα παιδικά μου χρόνια.

γρηγόρης 30 ετών

«..έπαιζα κυρίως στο πάρκο γιατί ήταν πιο όμορφα με τα δέντρα και εκεί μπορούσαμε να επινοήσουμε παιχνίδια

παιχνίδια που παίζαμε ήταν το κρυφτό, το κυνηγητό, τα μήλα και το τζαμί είναι τόσες οι χαρούμενες αναμνήσεις που δεν τις ξεχνάω ποτέ..»

μαργαρίτα 50 ετών

«..στη πλατεία μπορούσα να κάνουμε ποδήλατο, διότι δεν είχαμε δικά μας ποδήλατα και ήταν ο μόνος χώρος που μπορούσαμε να νοικιάσουμε και φυσικά να μάθουμε ποδήλατο

από τον πολύ κόσμο που υπήρχε στην πλατεία την Κυριακή το βράδυ, ένας από την οικογένεια έπρεπε να πάει να βρει τραπεζάκι από το απόγευμα

οι μαμάδες έψαχναν συνεχώς τα παιδιά

το ποδήλατο απαγορευόταν μετά τις 7 και μπορούσαμε να κάνουμε μόνο στο πεζοδρόμιο του δικαστηρίου..»

αλέκα 52 ετών

«..στο άγαλμα του Κολοκοτρώνη παίζαμε το "βασιλιά-βασιλιά τι ώρα είναι"

όταν μάθαινα ποδήλατο ξέφευγα προς τα τραπεζάκια και οι σερβιτόροι φώναζαν γιατί έπεφτα πάνω στα τραπεζάκια..»

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

«Ιστορία της Τρίπολης» 1972 & 1976, τόμος Α, Τ.Γριστόπουλος

«Τρίπολη: Το ρυθμιστικό σχέδιο», Χ.Μουτσόπουλος

«Τρίπολη-Η ζωή μίας ελληνικής πόλεως», Α.Μπουερμαν μετ. Ι.Δάινερ

«Τρίπολη», Ν.Γρηγοράκης

«Ιστορία-Τρίπολη: Πολεοδομική, μορφολογική μελέτη μετάβασης από την οθωμανική στη νεοελληνική πόλη.», Π.Τσακόπουλος

ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

http://arcadia.ceid.upatras.gr/arkadia/arcadia-hist/topics/mes_tripolitsa03.html

<http://www.infolibraries.com/tripoli>

<http://www.arcadians.gr/>

<http://www.tripolis.gr/Istorhia-Parhadose/E-Istorhia-tes-Tripholeos/To-honoma-tes-Tripolitshas>

<http://arcadia.ceid.upatras.gr/arkadia/places/trip/tripoli.htm>

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CF%81%CE%AF%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B7_%CE%91%CF%81%CE%BA%CE%B1%CE%B4%CE%AF%CE%B1%CF%82